

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **P. V. H.**, zastoupený Mgr. Emilem Doleželem, advokátem se sídlem Praha 2, Jana Masaryka 252/6, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Praha 3, Olšanská 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2021, č. j. 16 A 76/2020-50,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím Policie ČR, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 22. 6. 2020, č. j. KRPA-432808-65/ČJ-2016, byla žalobci podle § 50a odst. 3 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) uložena povinnost opustit území ČR a podle § 50a odst. 4 tohoto zákona stanovena lhůta k vycestování 30 dnů od oznámení tohoto rozhodnutí. Odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítla žalovaná rozhodnutím ze dne 3. 12. 2020, č. j. CPR-23856-3/ČJ-2020-930310-V248. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze, s níž spojil žádost o přiznání odkladného účinku žalobě. V návaznosti na výzvu k zaplacení soudního poplatku za žalobu a návrh na přiznání odkladného účinku žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 12. 4. 2021, č. j. 16 A 76/2020-50, městský soud žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal.

[2] V odůvodnění tohoto usnesení městský soud shrnul, že žalobce na výzvu k doložení majetkových poměrů uvedl, že je bez zaměstnání, neboť nemá oprávnění k jeho výkonu. Je finančně závislý na své družce, která pobírá rodičovský příspěvek ve výši 7.600 Kč měsíčně. Z důvodu péče o dítě nemůže žalobcova partnerka v současnosti podnikat. Další peněžní prostředky získává žalobce z půjček od přátel, dluží též advokátovi za právní pomoc. Na žalobci jsou finančně závislé jeho tři děti. Jeho výdaje tvoří 3 500 Kč měsíčně za nájemné, doposud uhradil též 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě.

[3] Městský soud shledal, že žalobcem uvedená tvrzení a dokumenty, kterými je podložil, jsou neúplné a nedostatečně konkrétní. Žalobce jako své příjmy uvedl dávky své družky a dále obecně půjčky přátel. Přestože doložil doklady o dřívějším podnikání jeho partnerky, a o přiznání rodičovského příspěvku, údaje o jeho příjmech jsou uvedeny velmi neurčitě. Uvedl-li žalobce, že živí tři děti, má nepochybně také jiné výdaje, než částku odpovídající polovině měsíčního nájmu. Jakkoli soud nezpochybňuje nedobrou finanční situaci žalobce, nelze jej zprostit povinnosti sdělit soudu dostatečně konkrétně své příjmy a výdaje. Z žalobcem doložených údajů toto zřejmé není, přičemž soud si nemůže za žalobce domýšlet skutečné příjmy a výdaje jeho rodiny. S ohledem na to shledal městský soud majetkové poměry žalobce za nedostatečně prokazané, a proto jeho žádost zamítl.

[4] Proti tomuto usnesení podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel namítá, že napadené usnesení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Má za to, že podmínky osvobození od soudních poplatků splňuje; doložil přitom veškeré požadované doklady a informace, které mu byly dostupné. Stěžovatel skutečně denně řeší obživu sebe a své rodiny, což z předložených dokumentů vyplývá. Sám žádné další výdaje nemá, respektive nehradí.

[6] Nadto městský soud vyměřil soudní poplatek v rozporu se zákonem, neboť podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), se od poplatku osvobozuje cizinec v řízení *ve věcech rozhodnutí o správním vyhoštění*. Stěžovatel se proto domnívá, že je od soudního poplatku osvobozen ze zákona; o osvobození od soudních poplatků požádal jen proto, že byl k úhradě soudního poplatku vyzván.

[7] Žalovaná se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřila.

[8] Úvodem je třeba předeslat, že za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, není třeba trvat na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, neboť podle ustálené judikatury tohoto soudu jde pouze o „incidenční“ řízení, v němž se rozhoduje pouze o procesních otázkách, které vyvstaly v řízení „hlavním“, s nímž je poplatková povinnost spojena (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19). Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud stěžovatele k zaplacení soudního poplatku nevyzýval.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní

pokračování

uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že usnesení městského není nepřezkoumatelné. Podle ustálené judikatury tohoto soudu nepřezkoumatelné rozhodnutí zpravidla nenabízí prostor k úvahám o námitkách věcného charakteru, a je tudíž nezbytné jej zrušit. Za nepřezkoumatelné lze označit zejména takové rozhodnutí, v němž soud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek (viz například rozsudky ze dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007-58, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004-74), respektive pokud z jeho odůvodnění není zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, a to zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby (viz například rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44). Nejvyšší správní soud má za to, že takovými vadami usnesení městského soudu netrpí. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí je zřejmé, z jakých ustanovení městský soud vycházel i jakými úvahami byl při svém rozhodování veden; vyplývá z něj, že městský soud považoval stěžovatelem uvedená tvrzení o příjmech a výdajích za neúplná, nekonkrétní a nepodložená příslušnými dokumenty.

[12] Nejvyšší správní soud se dále neztotožňuje ani s námitkou, dle které se na stěžovatele vztahuje osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona o soudních poplatcích. Nutno podotknout, že tuto námitku stěžovatel blíže nerozvedl a neupřesnil, proč by tomu tak mělo být. Podle citovaného ustanovení se od soudního poplatku osvobozuje *cizinec v řízení ve věcech mezinárodní ochrany, dočasné ochrany, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o zajištění, rozhodnutí o prodloužení zajištění, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, a v řízení o propuštění cizince ze zajištění*. Příklad stěžovatele však ani do jedné ze zmíněných kategorií nespadá, neboť stěžovatel brojí proti *rozhodnutí o povinnosti opustit území* ve smyslu § 50a zákona o pobytu cizinců (jde o samostatné řízení, které není nějakou specifickou formou řízení o správním vyhoštění). Výčet řízení, v nichž je cizinec osvobozen od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona o soudních poplatcích je přitom výčtem taxativním. Nejvyššímu správnímu soudu nepřisluší jej v tomto ohledu dotvářet, a konstruovat tak další kategorii osobního osvobození nad rámec jednoznačného znění tohoto zákonného ustanovení. Pokud by zákonodárce zamýšlel pod osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. i) citovaného zákona zahrnout též cizince v řízení o žalobě proti rozhodnutí o povinnosti opustit území, nepochybně by tak učinil výslovně, jako v jiných, obdobných případech.

[13] Vzhledem k tomu, že stěžovatel není od soudního poplatku osvobozen, zbývá posoudit otázku, zda stěžovatel pro účely osvobození od soudních poplatků řádně splnil svoji povinnost tvrzení a povinnost důkazní.

[14] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno*. Osvobození od

soudních poplatků představuje výjimku z pravidla, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu je na základě zákona zpoplatněna. Účelem tohoto institutu je zejména ochrana účastníka řízení nacházejícího se v tíživé finanční situaci před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2012, č. j. 2 Ans 6/2012-12).

[15] Účastník řízení, který chce být z důvodu své nemajetnosti osvobozen od soudních poplatků, musí nejen o osvobození sám aktivně požádat soud, ale musí též uvést všechny údaje o své osobní a majetkové situaci a svá tvrzení doložit. Musí tedy unést břemeno tvrzení a důkazní. Aby soud tuto povinnost žadatelům o osvobození od soudních poplatků alespoň částečně ulehčil, zpravidla jim poskytne k vyplnění formulář *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech fyzické osoby* (dále jen „formulář“), který obsahuje určité typové okruhy otázek pro dostatečné zjištění osobní, majetkové a sociální situace žadatele (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20). Žadatel je zároveň vyzván, aby formulář ve stanovené lhůtě vyplnil a s příloženými potřebnými potvrzeními soudu vrátil, aby bylo možno na jeho podkladě o žádosti rozhodnout. Uvedený postup jistě není jediným možným způsobem, jak účastník může prokázat, že nemá dostatečné prostředky pro úhradu soudního poplatku, jde nicméně o zavedenou praxi, usnadňující administraci podaných žádostí. Nedostatek prostředků pro vedení soudního řízení lze prokázat i jinak, ale vždy tak, aby poskytl úplný obraz o svých majetkových a osobních poměrech (srov. rozsudek ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Aps 2/2012-11).

[16] Jak již bylo uvedeno, břemeno tvrzení o nepříznivé majetkové situaci tíží výlučně žadatele. Městský soud zcela v souladu s judikaturou kasačního soudu konstatoval, že není na něm, aby z vlastní iniciativy vyhledával skutečnosti, které by žádost o osvobození od soudních poplatků odůvodňovaly (srov. rozsudek ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Nevěrohodnost či neúplnost tvrzení stěžovatele ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (viz rozsudek ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS)

[17] Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu ověřil, že stěžovatel ve formuláři uvedl, že žije ve společné domácnosti se svou družkou, na níž je finančně závislý, a se třemi nezletilými dětmi, vůči nimž má vyživovací povinnost. Není zaměstnán, protože nemá příslušné povolení, a ani nepodniká. Jeho jediným příjmem je *peněžitá pomoc v mateřství* jeho družky ve výši 7.600 Kč měsíčně (pozn. soudu - dle přiloženého oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 27. 12. 2019 se jedná o *rodičovský příspěvek*). V rubrice IX. *Výdělkové a majetkové poměry manžela/partnera/druha* stěžovatel jako jiný příjem své družky uvedl půjčky od kamarádů. Jako závazky označil platby poloviny nájemného ve výši 3.500 Kč měsíčně. Dále sdělil, že v ČR nemá dluhy a že se svojí rodinou žije z půjček od kamarádů a podobně, protože jeho partnerka nemůže kvůli péči o dítě podnikat. Krom toho dluží svému právníkovi.

[18] Nejvyšší správní soud má ve shodě s městským soudem za to, že stěžovatel svoji povinnost tvrzení a povinnost důkazní bezesbytku nesplnil. Z kopie oznámení Úřadu práce ČR o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 27. 12. 2019, lze mít za prokázané, že příjem rodiny stěžovatele tvoří mimo jiné rodičovský příspěvek ve výši

pokračování

7.600 Kč. Z daňového přiznání za rok 2013, přehledů o příjmech a výdajích OSVČ z let 2013 a 2017, oznámení finančnímu úřadu ze dne 14. 7. 2018 a oznámení OSVČ o ukončení výkonu samostatné výdělečné činnosti partnerky stěžovatele ze dne 29. 5. 2013 je také zřejmé, že tato nemá žádný příjem z podnikání. Nejvyšší správní soud z přiložených dokladů o povolení k trvalému pobytu stěžovatelových dětí rovněž nemá pochyb o tom, že stěžovatel se svou družkou pečují o tři nezletilé děti. Stěžovatel také doložil podnájemní smlouvu, podle níž je povinen platit měsíční nájemné ve výši 7.000 Kč. K úplnému a věrohodnému vykreslení stěžovatelovy majetkové situace ovšem scházelo, aby stěžovatel specifikoval, jaké další výdaje krom nájemného on a jeho rodina mají (strava, ošacení apod.) a z jakých dalších příjmů tyto výdaje hradí. Hospodaří-li totiž stěžovatel společně s dalšími osobami, je třeba za relevantní považovat údaj o příjmech a výdajích celé společné domácnosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2018, č. j. 2 As 163/2018-24).

[19] Stěžovatel ve formuláři dále uvedl, že s rodinou žijí také z půjček od kamarádů, aniž by ovšem své závazky blíže specifikoval. Bylo přitom zapotřebí tento objem finančních prostředků přesně vyčíslit, zahrnout jej do příslušných kolonek formuláře v rubrice *X. Závazky, položka 34.* (dluhy a půjčky) a tyto skutečnosti doložit (například smlouvou o půjčce, prohlášením o uznání dluhu apod.). Městský soud v tomto ohledu správně podotkl, že ani nepříznivá finanční situace nezavazuje stěžovatele povinnosti odpovídající skutečnosti tvrdit a prokázat. Povinnost konkretizovat příjmovou a výdajovou stránku stěžovatelovy majetkové situace a specifikovat tvrzené dluhy byla v jeho případě o to naléhavější, že stěžovatel byl jednak schopen zaplatit soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě, a jednak je v soudním řízení zastoupen advokátem na základě plné moci. Soudu proto bylo nutno také osvětlit, z jakých příjmů stěžovatel právní pomoc hradí, případně jakou částku svému zástupci z tohoto titulu dluží (stěžovatel uvedl, že má vůči svému advokátovi dluh). Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatel svá tvrzení ohledně části příjmů a závazků nejen nekonkretizoval, ale ani neprokázal. Nedostal tak povinnosti předestřít soudu úplný a věrohodný obraz o své finanční a sociální situaci, a tedy neprokázal, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

[20] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[21] O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, jelikož rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného prodlení po provedení nezbytných procesních úkonů.

[22] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o žalovanou, té v souvislosti s řízením o dané kasační stížnosti žádné náklady vzniknout nemohly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2021

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu